

"Pierre Tap" και διανοητική διαχρονικότητα: σκέψεις για την πανδημία COVID-19

Pierre Tap¹ & Rui Santos²

¹ Ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου της Τουλούζης

² ESECS - Πολυτεχνείο της Leiria και CICS.NOVA.IPLeiria ¹

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του 9ου Συνεδρίου για τη Διαπολιτισμική Διαμεσολάβηση και την Κοινωνική Παρέμβαση, με θέμα "Ζώντας, συνυπάρχοντας και επιβιώνοντας σε συνθήκες πανδημίας (Covid-19), για το εναρκτήριο πάνελ - *Διανοητική διαχρονικότητα: Μαρτυρίες και εμπειρίες σε πρώτο πρόσωπο*, ο καθηγητής Pierre Tap, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου της Τουλούζης, συγγραφέας πολλών παγκοσμίου φήμης βιβλίων, πήρε συνέντευξη με σκοπό να κατανοήσει τις εμπειρίες και τους προβληματισμούς του σε περιόδους πανδημίας. Αυτή η συνέντευξη ανοικτού τύπου περιελάμβανε πέντε κατευθυντήριες ερωτήσεις, οι οποίες θα εξεταστούν στο παρόν άρθρο υπό πέντε θέματα: η εμπειρία του εγκλεισμού- οι παραλληλισμοί μεταξύ της πανδημίας COVID-19 και άλλων λοιμών και ασθενειών του παρελθόντος- τα σημάδια που θα αφήσει η πανδημία στην κοινωνία- η προέλευση του κοροναϊού SARS-CoV-2, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την COVID-19- και η σχέση μεταξύ της ασθένειας, της ζωής και του θανάτου.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Pierre Tap; Πανδημία COVID-19; Εμπειρίες; Ασθένεια, ζωή και θάνατος.

Ο ιός αυτός, που επιστημονικά χαρακτηρίζεται ως SARS-CoV-2 και φέρει το ψευδώνυμο COVID-19, εντοπίστηκε για πρώτη φορά σε ανθρώπους στην πόλη Wuhan της Κίνας τον Δεκέμβριο του 2019. Χαρακτηρίζεται από ταχεία μετάδοση στον πληθυσμό και θα χαρακτηριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας στις 11 Μαρτίου 2020 ως πανδημία. Στο πλαίσιο αυτό και ενόψει του αυξανόμενου αριθμού θανάτων παγκοσμίως,

¹ Δημοσιεύθηκε στο συλλογικό έργο (Ricardo Vieira....Rui Santos) "Vivências (s), Convivência (s) sobre a sobrevivência (s) em tempo de Covid - 19" Edições Afrontamento, Lda (ISBN 978-972-36-1957-7

πολλές χώρες έχουν ανακοινώσει διάφορα υποχρεωτικά μέτρα για την υγεία, όπως ο κανόνας της υποχρεωτικής παραμονής στο σπίτι, περιορισμένες δημόσιες υπηρεσίες και βασικές υπηρεσίες με συγκεκριμένους κανόνες, όπως τα σούπερ μάρκετ, τα φαρμακεία και οι υπηρεσίες υγείας.

Η εμπειρία του εγκλεισμού

Στο πλαίσιο αυτής της περιόδου προβληματισμού κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ο Pierre Tap, ήδη συνταξιούχος σε ηλικία 83 ετών, λέει: "Φυσικά, είμαι ένα προνομιούχο άτομο, έχω μάθει να ζω καλά αυτό που μπορεί να είναι πρόβλημα για άλλους: να αντιμετωπίζω τη μοναξιά, να ζω ως ζευγάρι σε ένα θετικό πλαίσιο μεταξύ οικογένειας, φίλων και γειτόνων . Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, πολλοί από εμάς έχουμε ακούσει τη λέξη "μοναξιά" και τη σύνδεσή της με αυτό που έχω ονομάσει "εργασία με όρια": τη θέληση να κάνω ή να μην κάνω, να πω ή να μην πω... τον τρόπο που αντιμετωπίζω τα όρια που μου επιβάλλουν οι άλλοι, που μου επιβάλλει η φύση ή η ασθένεια, τη σχέση μου με το θάνατο. Από την εφηβεία μου, έχω μάθει να ζω πολλές καταστάσεις στη μοναξιά, από επαγγελματική ανάγκη, αλλά βλέποντας τη χρησιμότητά της μέσα από την ποιότητα της παρεχόμενης εργασίας. Για παράδειγμα, το 1979-1980 πέρασα 10 ημέρες το μήνα σε ένα μοναστήρι για να τελειώσω την κρατική μου διατριβή, αφήνοντας τη γυναίκα μου να διαχειριστεί την οικογένεια και τα 3 παιδιά μας, αφήνοντας τους συναδέλφους μου να διαχειριστούν το ερευνητικό εργαστήριο, την ομάδα και τα έργα. Μπορώ να πω ότι κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού μου, δεν υπέφερα από μοναξιά, όπως πολλοί άνθρωποι, ειδικά επειδή ζω γαλήνια ως ζευγάρι, σε μια ήσυχη πόλη στο Aveyron, σε ένα σπίτι που επιτρέπει στον σύντροφό μου και σε μένα να διαχειριζόμαστε την καθημερινότητά μας με τελετουργικό τρόπο" ... προσθέτει ότι: "στα 83 μου χρόνια, οι τελετουργίες είναι χρήσιμες! Επιπλέον, μέλη της οικογένειας ή φίλοι και γείτονες μας βοήθησαν κάνοντας κάποια από τα ψώνια. Ωστόσο, η δυνατότητα παραγγελίας από το σπίτι ήταν πολύ χρήσιμη! Στα μικρά διαμερίσματα, η οικογενειακή ή ζευγαρωτή ζωή δημιουργούσε πολλά προβλήματα για τους άλλους κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού.

Ως διανοούμενος με εκτεταμένη εμπειρία στον τομέα της ψυχολογίας, με μοναδικές πνευματικές ικανότητες στοχασμού, ο Pierre Tap μιλά σε πρώτο πρόσωπο για τη δική του εμπειρία και για το πώς απασχόλησε τον χρόνο του κατά τη διάρκεια του επιβαλλόμενου εγκλεισμού του στη Γαλλία, δηλώνοντας ότι: "στην πραγματικότητα, οι ασχολίες μου μεταξύ 2019 και 2021 είναι η συνέχιση του ερευνητικού έργου που

σχετίζεται με την εκπαίδευση, την υγεία, την εργασία, την κοινωνική δράση". Η συνδιεύθυνση με τον Ζακ Κιουρί ενός εργαστηρίου έρευνας και ανάπτυξης (CNRS) με τίτλο "Εξατομίκευση και κοινωνική αλλαγή" (1978-1991) μας υποχρέωσε να αρθρώνουμε συνεχώς τους επιμέρους κλάδους της ψυχολογίας. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, δημοσιεύσαμε ένα βιβλίο με τη Nathalie Oubrayrie-Roussel, καθηγήτρια στην Τουλούζη-Jean Jaurès, με τίτλο "Εξατομίκευση και δυναμική των σχέσεων", στο οποίο υπερασπιστήκαμε την "εξατομίκευση" ως την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση του ατόμου στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, **και δεν πρέπει να συγγέεται σήμερα** με τη "μαζική εξατομίκευση", με **την** έννοια της **εξατομίκευσης των αγορών μου και των αγαθών μου**. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την καθημερινή πραγματικότητα, θα αναφέρω τι μου έκανε περισσότερο εντύπωση κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, τις αρνητικές πτυχές, αλλά και τις θετικές. "

Από την αρνητική πλευρά, ο Pierre Tap συζητά: το άδικο των επιπτώσεων της πανδημίας, μπροστά στο θάνατο- τη μαζική αύξηση των ψυχολογικών διαταραχών μέχρι και την κατάθλιψη και την αυτοκτονία, ιδίως μεταξύ των φοιτητών- τη μαζική αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας (πάνω από 50% σε μια μελέτη στην Ιταλία), ιδίως της βίας κατά των γυναικών..., η αδυναμία των ψυχιατρικών υπηρεσιών να ανταποκριθούν στη ζήτηση, ο ανεπαρκής τρόπος με τον οποίο το κράτος ανταποκρίθηκε στην ανάγκη για ψυχολόγους, η ανάδυση μιας *αντι-υγείας*: συνωμότες στη φρικτή "υγειονομική σοά", που χρησιμοποιούν το κίτρινο αστέρι με ντροπιαστικό τρόπο.

Από τη θετική πλευρά, εντοπίζει: **την** ύπαρξη **μεγαλύτερης αλληλοϋποστήριξης και αλληλεγγύης** του πληθυσμού με τους φροντιστές- την ιστορική κινητοποίηση των ψυχολόγων για την υπεράσπιση του επαγγέλματός τους και των αρμοδιοτήτων του- τη σημασία της συνεχιζόμενης επιστημονικής έρευνας σχετικά με τον εγκλεισμό και τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Παραλληλισμοί μεταξύ της πανδημίας COVID-19 και άλλων παρασίτων και ασθενειών του παρελθόντος

Υπάρχουν ορισμένες διαφορές μεταξύ αυτών των γεγονότων του παρελθόντος: ιοί που προκαλούν πανδημίες, γεωγραφική έκταση της επιδημίας, παγκόσμιες ή τουλάχιστον ηπειρωτικές πανδημίες, εθνικές ή περιφερειακές επιδημίες, διαφορές στον τόπο εμφάνισης της νόσου. Σε αυτή την ενότητα, ο Pierre Tap εξετάζει τις διαφορές που σχετίζονται με τον τύπο του ιού ή της ασθένειας: Μαύρος Θάνατος, κίτρινος πυρετός,

χολέρα (1926), γρίπη (ισπανική, ασιατική το 1918), τυφοειδής πυρετός (στην Αθήνα το 430 π.Χ. πέθανε το ¼ των κατοίκων), ευλογιά (η πανούκλα των Αντωνίωνων ήταν επιδημία ευλογιάς: 166 μ.Χ. 10 εκατομμύρια νεκροί).... Το AIDS και η προέλευσή του (HIV ή ιός της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (1980) παγκόσμια πανδημία (βλ. διατριβές στην Τουλούζη): ένα εκατομμύριο άνθρωποι εξακολουθούν να πεθαίνουν από AIDS κάθε χρόνο (ΠΟΥ).

Σύμφωνα με τον Pierre Tap, "η επιστήμη μπορεί μερικές φορές να ανακαλύψει την προέλευση μιας επιδημίας που έχει σκοτώσει εκατομμύρια ανθρώπους: μεταξύ 1545 και 1550, 15 εκατομμύρια Αζτέκοι πέθαναν από τη λεγόμενη ασθένεια cocoliztli, δύο ερευνητές από το Ινστιτούτο Max Planck ανέλυσαν το DNA 24 θυμάτων αυτής της επιδημίας. Διαπίστωσαν ότι 10 από αυτά τα DNA περιείχαν ίχνη σαλμονέλλωσης, μιας ασθένειας που πιθανώς έφεραν οι κατακτητές (δεν υπήρχαν ίχνη στα DNA πριν από το 1520 ο Ερνάν Κορτές). Το πρόβλημα όμως είναι πώς μπορεί να εκτιμηθεί ο αριθμός των θανάτων που σχετίζονται αποκλειστικά με τη σαλμονέλλωση;

Στον τομέα των διαφορών ανά γεωγραφική προέλευση της πανδημίας, για παράδειγμα, η μεγάλη ευρωπαϊκή πανούκλα του 1347-1342, ήρθε επίσης από την Κίνα, που μεταφέρθηκε από τους Μογγόλους στα λιμάνια, στη συνέχεια από την Ινδία, και μέχρι τη Μεσσήνη (Σικελία) με διάφορα πλοία, και στη συνέχεια από τη Μασσαλία. 200 εκατομμύρια θάνατοι σε 400 εκατομμύρια κατοίκους στον κόσμο! Αυτή η άκρως μεταδοτική πανούκλα, που ονομάστηκε Μαύρος Θάνατος, επηρέασε τόσο τους πλούσιους όσο και τους φτωχούς. Ο Pierre Tap, **αναφέρει** ότι "οι ποιητές θα δείξουν τη σημασία των ηθικών και πολιτιστικών συνεπειών της πανδημίας", υπό αυτή την έννοια, δίνει ως παράδειγμα την περίφημη εικόνα του "μακάβριου χορού", υπενθυμίζοντας ότι

"τα

σχέδια, μαζικοί τάφοι, όπου αυτοκράτορες, πάπες, βασιλιάδες και επίσκοποι μπορούν να πεθάνουν: είμαστε όλοι ίσοι πριν από το θάνατο! Κάθε σχέδιο αντιπροσωπεύει το χορό του θανάτου με όλους, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση! "

Εικόνα 1: Μακάβρια χορευτικά - μια μεσαιωνική καλλιτεχνική-λογοτεχνική αλληγορία για την καθολικότητα του θανάτου

Για τον Pierre Tap, οι ποιητές θα δείξουν τη σημασία των ηθικών και πολιτιστικών συνεπειών της πανδημίας. Χρησιμοποιώντας επίσης την Ιταλία ως παράδειγμα, ο Πετράρχης και ο Τζιοβάνι Μπόκκατσιο (συγγραφέας του *Δεκαμερόν*) υπογραμμίζουν τα ελαττώματα του πολιτισμού και την ανάγκη για αλλαγή.

Boccaccio, ένας νεαρός άνδρας που επέζησε από την τρομερή επιδημία του Μαύρου Θανάτου που κατέστρεψε τη Φλωρεντία το 1348. Εμπνευσμένος από μαρτυρίες για τις κακουχίες που ένιωθε ο πληθυσμός, ο Boccaccio φαντάζεται την ιστορία 10 νεαρών ευγενών (7 κορίτσια και 3 αγόρια) που συναντιούνται στην εκκλησία της Santa Maria Novella στη Φλωρεντία, με σκοπό να εγκαταλείψουν την πόλη για να καταφύγουν σε ένα αγροτικό περιβάλλον όπου θα μπορούσαν να γλιτώσουν από τη μόλυνση της πανούκλας. Σε αυτό το εξοχικό σπίτι, κατά τη διάρκεια ενός 10ήμερου "εγκλεισμού", επέλεξαν τη βασίλισσα ή τον βασιλιά της ημέρας και, υπό τη βασιλεία του και σύμφωνα με το θέμα που είχε επιλέξει ο ίδιος, ο καθένας με τη σειρά του έπρεπε να πει μια δική του ιστορία, συνολικά 100 ιστορίες. Σύμφωνα με τον Pierre Tap, αυτές οι ιστορίες παρείχαν μια καλύτερη κατανόηση του μέλλοντος... το έργο του για τους Επιφανείς Άνδρες και Γυναίκες. Υπό αυτή την έννοια, το *Δεκαμερόν* είναι αναμφίβολα μια μεταφορά για τη λογοτεχνία, που συνδέεται με τη δυνατότητα να κλειστεί κανείς σε έναν κόσμο χωριστά,

όπου, μακριά από τις δυσκολίες που βιώνει εκείνη την εποχή, μπορεί να επιστρέψει ακόμη πιο ζωντανός.

Σχήμα 2: Το Δεκαμερόν - Πετράρχης και Τζιοβάνι Μπόκκατσιο

Τα σημάδια που θα αφήσει η πανδημία στην κοινωνία

Οι αρνητικές ψυχολογικές επιπτώσεις της καραντίνας, ιδίως κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid 1 το 2004, έχουν επισημανθεί πρόσφατα. Σύμφωνα με μια μετα-ανάλυση 24 πρόσφατων καραντίνας, η ερευνητική εργασία της Samantha Brooks και της ομάδας της στο King's College του Λονδίνου (2020), αποκαλύπτει τις αρνητικές ψυχολογικές επιπτώσεις των καραντίνας που αναλύθηκαν, με παραδείγματα μετατραυματικού στρες, κατάθλιψης και αυτοκτονιών.

Ο Pierre Tap αναφέρει σχετικά ότι είχε την ευκαιρία να γράψει στο βιβλίο του 2021 - Εξατομίκευση και δυναμική των σχέσεων - "ότι πρέπει (σωστά) να περάσουμε από τις μάσκες στις μάρκες". "Αλλά η κοινωνία είναι ήδη καλά διαποτισμένη με όλα τα είδη εμπορικών σημάτων: εμπορικό σήμα ταυτότητας, οικονομικό εμπορικό σήμα και οικονομικό εμπορικό σήμα (με τη μαζική εξατομίκευση, οι εταιρείες χρησιμοποιούν την εξατομικευμένη διαφοροποίηση των εμπορικών σημάτων και των προϊόντων για να ξεχωρίσουν!) Έτσι, πρέπει να διαφοροποιήσουμε τα πανδημικά εμπορικά σήματα μεταξύ ατομικών, οικογενειακών, συλλογικών, κοινωνικών και θεσμικών εμπορικών σημάτων.

"

Ατομικοί και οικογενειακοί δείκτες: μετατραυματικό στρες, διάφορα τραύματα που προκαλούνται από τα πολλαπλά γεγονότα που βιώνει το άτομο. Πολλά έχουν ήδη ειπωθεί σχετικά με τις συνέπειες της πανδημίας στην ψυχική υγεία, στον τρόπο με τον οποίο οι

άνθρωποι βιώνουν τις αλλαγές στον τρόπο εργασίας και την εμπειρία, στην επανεκκίνηση της σχολικής και επαγγελματικής μάθησης, στις οικογενειακές και συζυγικές εμπειρίες κ.λπ. Οι επιπτώσεις αυτές θα επιμείνουν, και μερικές φορές θα γίνουν χρόνιες δυσκολίες.

Ο παρατεταμένος εγκλεισμός διατάραξε σε μεγάλο βαθμό τη λειτουργία αθλητικών ομάδων, πολιτιστικών συλλόγων και παραστάσεων, καθώς και φιλικών ή εορταστικών συγκεντρώσεων. Θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε αντιδράσεις υπερβολής και εξοργισμού αντισταθμιστικών συμπεριφορών, αλλά θα μπορούσαμε επίσης να γίνουμε μάρτυρες της θετικής ανάδυσης καλλιτεχνικών παραγωγών και της αναγέννησης σχέσεων βοήθειας και αλληλεγγύης.

Από την άποψη αυτή, ο Pierre Tar προσθέτει "... ~~αν~~ η επιστημονική ψυχολογία προσπαθεί πάντα να προβλέπει, προκειμένου να βελτιώσει τη βοήθεια προς τους ανθρώπους που βρίσκονται σε δυσκολία, να κατανοήσει τις προσδοκίες, τις ελπίδες των ανθρώπων...". Αλλά πού τελειώνει η προσμονή **και** πού αρχίζει το όνειρο ή η ουτοπία ενός ευτυχισμένου αύριο και ενός παραδείσου για όλους; "

Από την άποψη αυτή, ο Pierre Tar αναφέρει το παράδειγμα των δύο τιτάνιων βιβλίων του Yuval Noah Harari: "Sapiens", μια σύντομη ιστορία της ανθρωπότητας (500 σελίδες) και "Homo deus", μια σύντομη ιστορία του μέλλοντος (450 σελίδες). Στο "Sapiens", ο Harari επισημαίνει σωστά, στη σελίδα 321, ότι "η επιστήμη, εξ ορισμού, δεν έχει καμία αξίωση να γνωρίζει τι πρέπει να είναι στο μέλλον. Μόνο οι θρησκείες και οι ιδεολογίες προσπαθούν να απαντήσουν σε αυτά τα ερωτήματα. "Στην 11η σελίδα του "Homo deus" (από το μέλλον), ο συγγραφέας αναφέρει: "Τις τελευταίες δεκαετίες καταφέραμε να ελέγξουμε την πείνα, τις επιδημίες και τον πόλεμο. Φυσικά, τα προβλήματα αυτά δεν έχουν επιλυθεί πλήρως (αλλά είναι δυνατόν να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις της φύσης). Μπροστά σε αξιοσημείωτες αποτυχίες, συστήνεται μια εξεταστική επιτροπή για να βρει "ποιος" τα σκάτωσε (ο υπεύθυνος) και πώς να μειώσει το χάος! και "δουλεύει"! (Βλέπουμε με τον πόλεμο στην Ουκρανία ότι μια επιτροπή δεν είναι αρκετή!) Αλλά τι θα κάνουμε **(θετικά)** με τις τεράστιες δυνάμεις μας (βιοτεχνολογίες, τεχνολογίες της πληροφορίας...);".

Η προέλευση του κορονοϊού SARS-CoV-2, υπεύθυνου για το COVID-19

Μια παγκόσμια μελέτη του ΠΟΥ (2021), σε συνεργασία με την Κίνα, σχετικά με την προέλευση του SARS-CoV-2 δείχνει ότι το πιο πιθανό σενάριο είναι η μετάδοση από τις

νυχτερίδες στον άνθρωπο μέσω άλλου ζώου. Οι ιοί των πιθήκων έχουν ήδη ανιχνευθεί σε παγκολίνους. Ωστόσο, άλλα ζώα, όπως το βιζόν και οι γάτες, είναι επίσης ευαίσθητα στο Covid-19, γεγονός που υποδηλώνει ότι μπορεί να μεταφέρουν τον ιό και να τον μεταδώσουν στον άνθρωπο.

Οι ερευνητές ανέλυσαν επίσης την υπόθεση της άμεσης μετάδοσης από τρόφιμα, αλλά αυτή χαρακτηρίστηκε ως απίθανη, όπως και η συχνά τονισμένη εργαστηριακή προέλευση. Στα συμπεράσματα που δημοσιεύθηκαν από τον ΠΟΥ (2021), θεωρήθηκε "εξαιρετικά απίθανο" η εξάπλωση του κοροναϊού να οφείλεται σε "εργαστηριακό ατύχημα", υποστηρίζοντας τότε ότι το πιο πιθανό σενάριο ήταν η μετάδοση από ζώο, που δεν έχει ακόμη ταυτοποιηθεί.

Ένα έγγραφο που δημοσιεύθηκε στο αμερικανικό περιοδικό *Science* αντικρούει την έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) των αρχών του 2021, η οποία ανέδειξε έναν Κινέζο λογιστή ως το πρώτο κρούσμα του COVID-19 στον κόσμο. Σε αυτή τη μελέτη που δημοσιεύεται στο περιοδικό *Science*, ο ερευνητής Michael Worobey (2021), αφού διερεύνησε τα αρχεία των υγειονομικών μονάδων στην πόλη Wuhan (την κινεζική πόλη όπου αναφέρθηκαν οι πρώτες μολύνσεις), επισημαίνει ότι ένας πωλητής θαλασσινών στην αγορά της Wuhan θα ήταν το πρώτο γνωστό κρούσμα της νόσου, με έναρξη των συμπτωμάτων στις 11 Δεκεμβρίου 2019. Στον χώρο πωλούνταν επίσης ζωντανά θηλαστικά ευαίσθητα στον κοροναϊό, συμπεριλαμβανομένων των σκύλων ρακούν, ενός είδους που κατάγεται από την Ασία.

Στις 23 Ιουλίου 2021, η Κίνα ανακοίνωσε ότι ανέστειλε την έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) που διεξαγόταν στο έδαφός της. Για τον Pierre Tap "Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι έχουν γίνει δύο υποθέσεις: Είτε ο κοροναϊός SARS-CoV-2 λέγεται ότι έχει "ζωονοσογόνο" πηγή, δηλαδή μια ασθένεια που προέρχεται από ζώα και μεταδίδεται στον άνθρωπο (όπως η γρίπη των πτηνών)- είτε είναι αποτέλεσμα τυχαίας διαφυγής του ιού που χειραγωγήθηκε στο εργαστήριο. "

Ο Pierre προσθέτει ότι "η Κίνα διεξήγαγε μια γιγαντιαία διαφημιστική εκστρατεία για να "αποδείξει" ότι ο ιός (που αναφέρθηκε στη Γουχάν) ήταν στην πραγματικότητα ξένης προέλευσης (μέσω κατεψυγμένων ψαριών). Οι επιστήμονες το έχουν αντικρούσει αυτό. Σε κάθε περίπτωση, η επανεμφάνιση του ιού σε περιοχές της Κίνας που δεν έχουν επηρεαστεί ιδιαίτερα από την επιρροή των ιχθυαγορών τους αναγκάζει να σιωπούν. Ωστόσο, οι Κινέζοι ερευνητές είναι δραστήριοι. Για παράδειγμα, ενημέρωσαν τον κόσμο ότι ο ιός είναι μεταδοτικός 48 ώρες πριν από την εμφάνιση των συμπτωμάτων.

Η υπόθεση που διατηρείται σήμερα είναι του τύπου "ζωνόσος", ο ιός συνδέεται με τις νυχτερίδες. Έχουν τον ιό σε "λανθάνουσα κατάσταση" στο σώμα τους για δεκαετίες. Όμως ο ιός δεν μπορεί να μεταδοθεί απευθείας στον άνθρωπο. Θα πρέπει να βρούμε τον ενδιάμεσο (ένα άλλο ζώο) που θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πομπός (μεταξύ 2013 και 2019). Υπό αυτή την έννοια, ο Pierre Tap αναρωτιέται: "Μπορεί ο ιός να εξαφανιστεί; Μόνο ο ιός της ευλογιάς έχει εξαφανιστεί. Ωστόσο, είναι δυνατό για τον SARS-CoV-2. Έχουν γίνει πολλές έρευνες σχετικά με την επιβίωση του ιού όταν αυτός απελευθερώνεται στον αέρα. Επί του παρόντος, η έρευνα δείχνει την ανάγκη για μεγάλη προσοχή! "

COVID-19, η σχέση μεταξύ ασθένειας, ζωής και θανάτου

Για τον ΠΟΥ (2022), τα επίσημα στοιχεία για την πραγματική θνησιμότητα από την πανδημία του ιού covid-19 έχουν ήδη ξεπεράσει τα 5,5 εκατομμύρια. Ο αριθμός αυτός είναι ήδη πολύ υψηλότερος από τις περισσότερες ιογενείς επιδημίες του 21ου και του 20ού αιώνα, με εξαίρεση την "ισπανική γρίπη" και το AIDS (σύνδρομο επίκτητης ανοσοανεπάρκειας). Ωστόσο, ο αριθμός αυτός μπορεί να είναι υποεκτιμημένος, καθώς ο αριθμός των θανάτων εξαρτάται από τα αποτελέσματα διαφόρων πρωτοβουλιών που έχουν δρομολογηθεί για την εκτίμηση του αριθμού των θυμάτων της λοίμωξης και μπορεί στην πραγματικότητα να είναι πολύ υψηλότερος.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Pierre φέρνει το παράδειγμα της Γαλλίας, σημειώνοντας ότι "στις 21 Ιουλίου, 111.576 άνθρωποι πέθαναν από COVID-19, εκ των οποίων το 73% ήταν ηλικίας 75 ετών και άνω, το 58% ήταν άνδρες (το 2% ήταν 44 ετών ή νεότεροι). Σε μια άλλη μελέτη που συνέκρινε 4 ευρωπαϊκές χώρες, το ποσοστό των ατόμων που πέθαιναν από COVID-19 σε ηλικία 70 ετών και άνω ήταν 84% στη Γαλλία, 87% στην Ισπανία, 86% στην Ιταλία και 86% στη Γερμανία. "Μπροστά σε αυτά τα δεδομένα, ο Pierre υπογραμμίζει λέγοντας: "Προφανώς, βλέπουμε τον κίνδυνο της κατάχρησης αυτών των στοιχείων: οι νεκροί είναι ίσοι μπροστά στο θάνατο, ανεξάρτητα από την ηλικία τους, το φύλο τους ή τη θέση τους στην κοινωνία (όπως δείχνει η εικόνα των "μακάβριων χορών"). "

Σχετικά με το θέμα αυτό, ο Pierre Tap αποτίει φόρο τιμής σε τρεις σπουδαίους ερευνητές, δύο από τους οποίους πέθαναν το 2021 και ο τρίτος είναι ακόμα μαζί μας, αφού έγινε εκατοντάχρονος κατά τη διάρκεια του μήνα που πραγματοποιήθηκε αυτή η συνέντευξη.

Ο πρώτος ερευνητής, ο Romain Gaignard, 87 ετών (1934-2021), πρόεδρος του Πανεπιστημίου της Τουλούζης Le Mirail (1996-2001), στη συνέχεια επίτιμος πρόεδρος, πρώην διευθυντής συνεργασίας και διεθνών σχέσεων του Υπουργείου Παιδείας, πέθανε στις 14 Φεβρουαρίου 2021 από COVID-19, λίγες ημέρες μετά την ~~εκδήλωση της νόσου~~. Το Institut des Amériques (επιστημονική ομάδα ενδιαφέροντος, CNRS, Université Sorbonne Nouvelle), του οποίου ήταν ένας από τους συνδημιουργούς, ~~μόλις του απέδωσε~~ ένα ζωντανό αφιέρωμα "in memoriam" για τις δραστηριότητές του ως γεωγράφου και Λατινοαμερικάνου.

Σε έναν προσωπικό απολογισμό της ασθένειας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ο Pierre λέει: "Είμαι τυχερός που ζω στα 83 μου χρόνια. Αλλά τον περασμένο Απρίλιο νοσηλεύτηκα για "καρδιακή ανεπάρκεια" (ενώ νόμιζα ότι είχα καλή καρδιά!) και τώρα έχω βηματοδότη. "Μου έσωσαν τη ζωή", η οποία τώρα θα πάρει τον δρόμο της! Αλλά αυτό δεν συνέβη με τον φίλο μας Axel Kahn, ο οποίος πέθανε στις 6 Ιουλίου 2021, αφού έστειλε μια επιστολή στους διαδικτυακούς του φίλους για να τους ενημερώσει ότι σύντομα θα πεθάνει. Χτυπημένος από καρκίνο, έγινε πρόεδρος της Ligue contre le cancer. Λέει ότι δεν χρειάστηκε να πάει μακριά από το γραφείο του ως πρόεδρος στο δωμάτιό του (στην παρηγορητική φροντίδα)! "Ήταν πρόεδρος του Πανεπιστημίου Paris V. Πανεπιστήμιο Descartes. Ιατρός, διευθυντής έρευνας στο Inserm, ειδικός στη γενετική και την ανοσολογία, έχει επίσης αναπτύξει έρευνα για την ηθική και τις ανθρωπιστικές αξίες.

Ο Pierre Tap, κλείνει την τριλογία με ένα αφιέρωμα στον φίλο του Edgar Morin, ο οποίος γεννήθηκε στις 8 Ιουλίου 1921 και, ως εκ τούτου, έγινε εκατοντάχρονος τον Ιούλιο του 2021. Τονίζοντας ότι θαύμαζε τις ιδέες και το έργο του από τη δεκαετία του 1960. "Ήταν ο πρώτος συγγραφέας που αναφέρθηκε στην πρώτη μου έρευνα για τον κινηματογράφο (Ikon, International Journal of Filmology, 1963)! Όπως κι εκείνος, πιστεύω ότι η σύνδεση, η αλληλοβοήθεια, η συνεργασία και η αγάπη πρέπει να γίνουν η κινητήρια δύναμη πίσω από την αλλαγή του πολιτισμού και τον αγώνα για την υπεράσπιση του πλανήτη μας. Πέρα από την πεποίθηση, πρέπει να βρούμε τη συλλογική Τεχνογνωσία για να προωθήσουμε την αλλαγή προς αυτή την κατεύθυνση! "

Αναφορές :

Brooks, S. K. et al (2020). *Οι ψυχολογικές επιπτώσεις της μέσης ηλικίας και πώς να τις μειώσουμε: μια γρήγορη ανασκόπηση των στοιχείων*. The Lancet.

Harari, Yuval Noah (2015). *Sapiens: μια σύντομη ιστορία της ανθρωπότητας*. Νέα Υόρκη: Harper.

Harari, Yuval Noah (2016). *Homo Deus*. Λονδίνο, Αγγλία: Harvill Secker.

Tap, Pierre (1963). *Μαθητές και Marienbad: η στάση των μαθητών απέναντι σε μια συγκεκριμένη ταινία*. IKON. Revue Internationale de Filmologie, XVII, 44, 51-84

Tap, Pierre & Oubrayrie-Roussel, Nathalie (2021). *Εξατομίκευση και δυναμική των σχέσεων*. Edicoes Nosso Conhecimento.

Tap, Pierre (1996). *Η κοινωνία του Πυγμαλίωνα. Ενσωμάτωση και αυτοπραγμάτωση*. Λισαβόνα, Ινστιτούτο Piaget.

ΠΟΥ (2021). *Παγκόσμια μελέτη για την προέλευση του SARS-CoV-2 υπό την αιγίδα του ΠΟΥ: μέρος για την Κίνα* (2021); <https://bit.ly/3wjUXze>

Worobey, Michael (2021). *Διατομή των πρώτων περιπτώσεων COVID-19 στο Wuhan*. SCIENCE , τόμος 374, τεύχος 6572, σ. 1202-1204- DOI:10.1126/science.abm4454

ΠΟΥ (2022). *Ομάδα εμπειρογνομόνων της ΠΟΥ για τον κοροναϊό (COVID-19)*; <https://covid19.who.int/>